

การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในเวียดนาม

การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า (Trademark) เป็นการแสดงถึงสิทธิความเป็นเจ้าของสินค้าของผู้ที่ขึ้นจดทะเบียน ซึ่งจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายในการนำเครื่องหมายการค้านั้นไปใช้ประโยชน์ทางการค้า อย่างไรก็ตาม การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงแห่งเดียวไม่สามารถให้ความคุ้มครองครอบคลุมทุกประเทศ ดังนั้น สินค้าไทยที่ส่งออกไปตลาดต่างประเทศรวมทั้งเวียดนาม จึงควรจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศปลายทาง เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า และเพื่อป้องกันการถูกละเมิดเครื่องหมายการค้า ซึ่งเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยครั้งกับสินค้าที่เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้นจากผู้บริโภค

โดยทั่วไปเครื่องหมายการค้าในเวียดนามแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ **Trademark** คือ เครื่องหมายการค้าที่ใช้กับสินค้า **Service mark** คือ เครื่องหมายการค้าที่ใช้กับธุรกิจบริการ และ **Collective mark** คือ เครื่องหมายการค้าที่ใช้โดยบริษัท สมาคม วิชาชีพ หรือองค์กรต่าง ๆ ซึ่งเครื่องหมายการค้าต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับความคุ้มครองจากประมวลกฎหมายแพ่ง (Civil Code) ประกาศคณะรัฐบาล (Government Decree) รวมทั้งอนุสัญญาระหว่างประเทศบางฉบับที่เวียดนามเป็นสมาชิกอยู่

การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในเวียดนาม มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ **National Office for Industrial Property (NOIP)** ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Ministry of Science & Technology) ทั้งนี้ เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วจะมีระยะเวลาคุ้มครองนาน 10 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับการอนุมัติให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า และสามารถต่ออายุได้คราวละ 10 ปี (โดยต้องดำเนินการต่ออายุภายใน 6 เดือน นับจากวันที่หมดอายุ) สำหรับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในเวียดนามมีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

- **การยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า** ผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต้องกรอกข้อมูลตามแบบคำขอเป็นภาษาเวียดนาม และยื่นต่อ NOIP โดยตรง หรือยื่นผ่าน Industrial Property Agent (หน่วยงานตัวแทนของ NOIP) ซึ่งจะส่งแบบคำขอดังกล่าวต่อไปยัง NOIP โดยกำหนดให้ใช้แบบคำขอหนึ่งใบต่อหนึ่งเครื่องหมายการค้า พร้อมแนบเอกสารสำคัญต่าง ๆ ได้แก่

- ตัวอย่างเครื่องหมายการค้าจำนวน 15 รูป ซึ่งมีขนาดระหว่าง 1.5x1.5 – 8.0x8.0 เซนติเมตร
- ประเภทและรายละเอียดของสินค้าหรือบริการภายใต้เครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียน
- ข้อกำหนดในการใช้เครื่องหมายการค้า (เฉพาะในกรณีของ Collective mark)
- สำเนาเอกสารที่แสดงว่าผู้ยื่นฯ ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจจริง เช่น ใบอนุญาตประกอบธุรกิจ
- หนังสือมอบอำนาจแต่งตั้งให้ Industrial Property Agent แห่งใดแห่งหนึ่ง เป็นผู้ดำเนินการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าให้แก่ผู้ยื่นฯ (ถ้ามี)
- ความหมายและสีของเครื่องหมายการค้า

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในการยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า สีของเครื่องหมายการค้าที่ใช้ในการจดทะเบียนจะมีผลคุ้มครองทางกฎหมายแตกต่างกัน โดยการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในรูปแบบขาว-ดำ จะทำให้เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนได้รับความคุ้มครองทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเกิดการละเมิดเครื่องหมายการค้าเป็นสีอะไรก็ตาม

แต่หากจดทะเบียนในรูปแบบสี เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนจะได้รับความคุ้มครองเฉพาะกรณีที่มีการละเมิด เครื่องหมายการค้าตามสิทธิที่จดทะเบียนไว้เท่านั้น

- **ขั้นตอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า** เมื่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากรอกข้อมูลตามแบบฟอร์ม พร้อมทั้งยื่นเอกสารสำคัญต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว NOIP จะตรวจสอบเบื้องต้นและพินิจตรา พร้อมระบุวันที่ยื่นแบบคำขอจดทะเบียน และดำเนินการในขั้นตอนต่อไปนี้

- **ขั้นตอนการตรวจสอบแบบคำขอและเอกสารสำคัญ** หาก NOIP พบว่าแบบคำขอหรือเอกสารฉบับใด มีข้อผิดพลาด ก็จะแจ้งให้ผู้ยื่นฯ ทราบภายใน 2 เดือน นับจากวันที่ยื่นแบบคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ซึ่งผู้ยื่นฯ สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดที่ได้รับแจ้งและเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในแบบคำขอหรือเอกสารต่าง ๆ ได้ ภายในเวลา 3 เดือน นับจากวันที่ยื่นแบบคำขอจดทะเบียน ในกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดได้ทันภายในเวลาที่กำหนด NOIP จะกำหนดให้วันที่แก้ไขข้อผิดพลาดเสร็จสิ้นเป็นวันที่ยื่นขอจดทะเบียน ซึ่งอาจส่งผลให้การดำเนินการในขั้นตอนต่อไปล่าช้ากว่าปกติ

- **ขั้นตอนการตรวจสอบรายละเอียดของแบบคำขอภายใต้กฎหมายคุ้มครองเครื่องหมายการค้า** ใช้เวลา 9 เดือนนับจากวันที่ยื่นคำขอจดทะเบียน ซึ่งในระหว่างนี้ผู้ยื่นฯ สามารถแก้ไขและเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในแบบคำขอหรือเอกสารต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ หากเครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนผ่านหลักเกณฑ์ความคุ้มครอง ผู้ยื่นฯ ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการประกาศ การจดทะเบียนและการออกใบรับรองความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าราว 500 ดอลลาร์สหรัฐ แต่หากไม่ผ่านหลักเกณฑ์ดังกล่าว NOIP จะระบุเหตุผลให้ผู้ยื่นฯ ทราบ และให้เวลาแก่ผู้ยื่นฯ เพื่อแก้ไขภายใน 2 เดือน นับจากวันที่ NOIP แจ้งเหตุผลดังกล่าว